

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 7. 2008, č. j. 7 Ca 297/2007 - 45,

takto:

- I.** Usnesení městského soudu **se** ve výroku I. **zrušuje**.
- II.** Kasační stížnost směřující do výroku II. **se zamítá**.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce podal u Městského soudu v Praze žalobu označenou jako žaloba na nečinnost, kterou napadá sdělení ministra práce a sociálních věcí ze dne 27. 9. 2007, jímž byl žalobce vyrozuměn, že jeho podání směřující proti pravomocným rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí byla přijata jako podnět k přezkoumání zákonnosti uvedených rozhodnutí. Dopisem pak žalobci sdělil, že tento podnět posoudil, a protože v uvedených rozhodnutích ministerstva nebylo nalezeno nic, co by bylo v rozporu s právními předpisy, není proto důvod zahajovat přezkumné řízení. Žalobce zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce soudem.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 1. 7. 2008, č. j. 7 Ca 297/2007 - 45, nebylo žalobci přiznáno osvobození od soudních poplatků a žádost žalobce o ustanovení zástupce byla zamítnuta. V odůvodnění svého usnesení městský soud po citaci ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), uvedl, že návrh na ustanovení zástupce byl zamítnut z důvodu zjevné neúspěšnosti návrhu žalobce, neboť žalobce sám tvrdí, že podal ve stejné věci 80 žalob u městského soudu, a proto další žaloba ve stejné věci je procesně nepřipustná. Dále městský soud konstatuje, že žalobce uvedl nepravdivé údaje

o svých majetkových poměrech s tím, že nemá žádné příjmy. Z tohoto důvodu se soud rozhodl žalobci nepřiznat osvobození od soudního poplatku podle § 36 odst. 3 s. ř. s. Jelikož tedy žalobce podle názoru městského soudu nespĺňuje předpoklady pro osvobození od soudního poplatku, rozhodl se soud nevyhovět ani žádosti žalobce o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s.

Proti usnesení Městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. a domáhá se jeho zrušení. V kasační stížnosti pouze poukazuje na to, že jeho věc je přímo ze zákona osvobozena od soudních poplatků a na sociální důvody. Zároveň přiložil některá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na něž se odvolává, a část zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, upravujících osvobození od poplatků. Dále stěžovatel žádá, aby mu byl zástupcem ustanoven advokát JUDr. Vít Vohánka, který ho v řízeních u soudu zastupuje.

Žalovaný se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, se od poplatků osvobozují řízení ve věcech důchodového pojištění (zabezpečení), příplatku k důchodu, zvláštního příspěvku k důchodu, nemocenského pojištění, státní sociální podpory, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, sociální péče, pomoci v hmotné nouzi a státních dávek. Ze žaloby vyplývá, že stěžovatel se na žalovaného obracel ve věci zabezpečení ve stavu hmotné nouze, lze tedy vyjít z toho, že v daném případě se jedná o řízení ve věci pomoci v hmotné nouzi a státních dávek, v jehož rámci podle přesvědčení stěžovatele dochází k nečinnosti správního orgánu. Na řízení ve věci podané žaloby se tudíž vztahuje věcné osvobození ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., takže nebylo třeba, aby stěžovatel žádal o osvobození od soudních poplatků. Pokud již takovouto žádost podal, neměl městský soud posuzovat, zda tato žádost je důvodná či nikoliv a o takovéto žádosti vydávat rozhodnutí. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než usnesení městského soudu ve výroku o nepřiznání osvobození od soudních poplatků žalobci zrušit.

Při posuzování žádosti stěžovatele o ustanovení advokáta soudem tak přicházel v úvahu postup podle § 35 odst. 8 s. ř. s., podle něhož navrhopateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Jak vyplývá z citovaného ustanovení zákona, musejí být splněny obě podmínky a nesplnění jedné z nich vede k zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce. Pro závěr, zda u účastníka jsou podmínky pro osvobození od soudních poplatků, jsou rozhodující hlediska uvedená v § 36 odst. 3 s. ř. s. Je nepodstatné, zda jde o řízení, která jsou osvobozena od soudních poplatků (§ 11 odst. 1 zákona o soudních poplatcích) nebo zda je účastník ze zákona osvobozen od těchto poplatků (§ 11 odst. 2 téhož zákona). Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem Městského soudu v Praze, že v daném případě podmínky pro osvobození od soudních poplatků zjištěny nebyly.

Stěžovatel v kasační stížnosti nezpochybňuje závěr Městského soudu v Praze, že ustanovení zástupce není třeba k ochraně jeho práv.

Nejvyšší správní soud považuje za nutné uvést následující:

Otázka, zda je třeba k ochraně jeho zájmů stěžovateli ustanovit advokáta, závisí na posouzení stupně závažnosti konkrétní věci dané právní úpravou reglementující oblast dotčenou uplatněným nárokem, v závislosti na dalších okolnostech. Jednou z těchto okolností může být i posouzení toho, zda má žaloba vůbec teoretickou šanci na úspěch, případně zda by odbornost advokáta mohla ovlivnit její konečné posouzení.

V projednávané věci jde tak především o posouzení, zda podnět stěžovatele k přezkoumání pravomocných správních rozhodnutí mimo odvolací řízení má být vyřízen formou správního rozhodnutí či nikoli. K tomu lze uvést, že ustálená judikatura správních soudů vychází z toho, že vyrozumění podatele o tom, že správní orgán neshledal důvody ke zrušení rozhodnutí mimo odvolací řízení, je sdělením úřadu, které nepodléhá přezkumu soudem ve správním soudnictví. Neshledá-li správní orgán podnět důvodným, nevydává o tomto zjištění rozhodnutí; není totiž důvodu zasahovat do právní sféry účastníků řízení, protože jejich práva a povinnosti, změněné nebo vzniklé rozhodnutím původním, takovým zjištěním nijak dotčena nejsou. Jestliže tedy příslušný správní orgán dojde k závěru, že chybí důvod pro přezkoumání a podnět učinil jiný subjekt, vyrozumí jej o tom, že neshledal důvod pro zahájení řízení. Tento úkon má charakter obdobný jako vyřízení stížnosti, není tedy rozhodnutím, proti kterému by byla jiná obrana než opětovná stížnost (znovu podaný podnět). K tomu lze dodat, že správní řád účinný od 1. 1. 2006 (zákon č. 500/2004 Sb., podle něhož již žalovaný postupoval) ve svém ustanovení § 94 odst. 1 výslovně stanoví, že účastník může dát podnět k provedení přezkumného řízení; tento podnět není návrhem na zahájení řízení; jestliže správní orgán neshledá důvody k zahájení přezkumného řízení, sdělí tuto skutečnost s uvedením důvodů do 30 dnů podatelí. Nyní platná úprava tedy již výslovně uvádí to, k čemu za předchozí úpravy dospěla soudní judikatura.

Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno, je úspěšnost předmětné žaloby vyloučena, není proto třeba stěžovateli ustanovit zástupce, který by na tomto faktu nemohl nic změnit a v daném soudním řízení by následně zamítnutí žaloby nemohl zvrátit. Ustanovení zástupce stěžovateli tedy není potřeba k ochraně jeho práv (§ 35 odst. 7 s. ř. s.).

Z uvedených důvodů lze usnesení městského soudu, pokud jím byla žádost o ustanovení zástupce zamítnuta, považovat za správné. Kasační stížnost směřující do výroku II. v usnesení městského soudu byla proto Nejvyšším správním soudem zamítnuta jako nedůvodná ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Stěžovatel, který nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. května 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu